

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	Z-06 Sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy <hr/> za 2018 r.	Portal Sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 85-066 Bydgoszcz ul. Ks. Stanisława Konarskiego 1-3
Numer identyfikacyjny – REGON		Termin przekazania: do 18 stycznia 2019 r./ do 4 lutego 2019 r.
Symbol rodzaju przeważającej działalności według PKD 2007		

Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 997, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Stan aktywności prawnej i ekonomicznej w dniu 31 XII (wstawić znak „X” w kratce z lewej strony właściwej odpowiedzi)

Podmiot aktywny (11–14)	Podmiot nieaktywny (21, 23–26)
☐ 11 prowadzący działalność ☐ 13 w stanie likwidacji ☐ 14 w stanie upadłości	☐ 21 nie podjął działalności ☐ 23 w stanie likwidacji ☐ 24 w stanie upadłości
	☐ 25 z zawieszoną działalnością ☐ 26 z zakończoną działalnością (niewykreślony z rejestru)

Status zatrudnienia pracujących^{d)} (wstawić znak „X” w kratce z lewej strony właściwej odpowiedzi) w 2018 r.

☐ umowa o pracę, powołania, wyboru, mianowania	☐ umowa zlecenia	☐ umowa agencyjno-prowizyjna
☐ umowa o pracę nakładczą	☐ umowa o dzieło	☐ członkowie spółdzielni produkcji rolniczej
☐ brak pracujących	☐ właściciele	

Dział 1. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Wyszczególnienie		Przeciętna liczba zatrudnionych ^{b)} (z jednym znakiem po przecinku)	Wynagrodzenia brutto ^{c)} w tys. zł (z jednym znakiem po przecinku)
0		1	2
Ogółem ^{d)}	1	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Osoby (uczniowie) zatrudnione na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego	2	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Osoby zatrudnione poza granicami kraju	3	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Z wiersza 1	składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe opłacane przez ubezpieczonych	4	<input type="text"/>
	pracownicy zatrudnieni przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych ^{e)}	5	<input type="text"/>

Liczba pracowników według stanu w dniu 31 XII otrzymujących w grudniu wynagrodzenie nieprzekraczające minimalnego wynagrodzenia zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2018 r. (Dz. U. poz. 1747) – w osobach ^{d),f)}	6	2100 zł i mniej
		<input type="text"/>

^{a)} Możliwość zaznaczenia więcej niż jednej odpowiedzi. ^{b)} Po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. ^{c)} Wynagrodzenia osobowe za rok 2018 łącznie z wypłatami z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowymi wynagrodzeniami rocznymi dla pracowników jednostek sfery budżetowej; bez wynagrodzeń dla pracowników obcych. ^{d)} Bez osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, osób wykonujących pracę nakładczą, agentów, umów zleceń i umów o dzieło oraz bez osób zatrudnionych poza granicami kraju. ^{e)} Wypełniają jednostki zaliczane w PKD 2007 do sekcji O dział 84. ^{f)} Wynagrodzenia osób pracujących w grudniu w niepełnym wymiarze czasu pracy należy przeliczyć na wynagrodzenia przysługujące w pełnym wymiarze czasu pracy (pełny etat) i odnieść do minimalnego wynagrodzenia.

Dział 2. Składniki wynagrodzeń – brutto^{a)} (z jednym znakiem po przecinku)

Wyszczególnienie		W tys. zł	
0		1	
Wynagrodzenia osobowe ^{b)}		01	<input type="text"/>
Z wiersza 01	za pracę w godzinach nadliczbowych ^{c)}	02	<input type="text"/>
	osób wykonujących pracę nakładczą	03	<input type="text"/>
	pracowników obcych	04	<input type="text"/>
Wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach		05	<input type="text"/>
w tym dla pracowników obcych		06	<input type="text"/>
Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej		07	<input type="text"/>
w tym dla pracowników obcych		08	<input type="text"/>
Wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło (wynagrodzenia bezosobowe)		09	<input type="text"/>
Honoraria		10	<input type="text"/>
w tym honoraria wynikające z umowy o pracę (bez pracowników obcych)		11	<input type="text"/>
Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne		12	<input type="text"/>

^{a)} Łącznie z wypłatami dla pracowników obcych, tj. niebędących w okresie sprawozdawczym pracownikami jednostki, np. dla byłych pracowników.

^{b)} Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą oraz osób zatrudnionych poza granicami kraju, bez wynagrodzeń osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, bez wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej. ^{c)} Łącznie z wynagrodzeniami za godziny dyżurów zakładowych i za godziny pracy w pomocy doraźnej pracowników służby zdrowia oraz za godziny ponadwymiarowe nauczycieli.

Dział 2a. Zaległości w wypłacie wynagrodzeń^{a)} – stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie		Ogółem	
0		1	
Liczba osób, wobec których wystąpiły zaległości w wypłacie wynagrodzeń ogółem		1	<input type="text"/>
Wysokość zaległości w wypłacie wynagrodzeń w tys. zł – ogółem (z jednym znakiem po przecinku)		2	<input type="text"/>

^{a)} Zaległości płacowe to wynagrodzenia, które nie zostały wypłacone w terminie ustalonym zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.). Należy wykazać zaległości płacowe w stosunku do osób, z którymi trwa stosunek pracy, jak również w stosunku do osób niebędących pracownikami jednostki sprawozdawczej, np. były pracownik lub osoba zatrudniona na umowę zlecenia i umowę o dzieło.

Dział 3. Czas pracy^{a)} (z jednym znakiem po przecinku)

Wyszczególnienie		W tys. godzin	
0		1	
Czas faktycznie przepracowany ogółem		1	<input type="text"/>
w tym w godzinach nadliczbowych		2	<input type="text"/>
Czas nieprzepracowany ogółem ^{b)}		3	<input type="text"/>
w tym opłacony tylko przez zakład pracy ^{b)}		4	<input type="text"/>

^{a)} Roczny czas pracy zatrudnionych uwzględnionych w przeciętnym zatrudnieniu (w dziale 1 wierszu 1 rubryce 1). ^{b)} Bez dni wolnych od pracy.

Dział 4. Pracujący – stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie		Ogółem	w tym kobiety
0		1	2
Pracujący ogółem	01		
Pracujący, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy^{d)} (suma wierszy od 03+05+07 do 10)	02		
Pełnozatrudnieni	03		
w tym zatrudnieni na umowy okresowe	04		
Niepełnozatrudnieni	05		
w tym zatrudnieni na umowy okresowe	06		
Właściciele, współwłaściciele ^{b)} łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin	07		
Osoby wykonujące pracę nakładczą	08		
Agenci ^{c)} (bez sołtysów)	09		
Członkowie spółdzielni produkcji rolniczej	10		
Z wiersza 02	pracujący w porze nocnej ^{d)}	11	
	niepełnosprawni	12	
	cudzoziemcy	13	
	emeryci i renciści	14	
	pracownicy zatrudnieni w formie telepracy	15	

Dodatkowe informacje

Osoby udostępnione (zatrudnione) przez agencję pracy tymczasowej <i>stan w dniu 31 XII</i>	16		
Osoby zatrudnione na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę <i>stan w dniu 31 XII</i>	17		
Osoby, z którymi w okresie od 1 I do 31 XII roku sprawozdawczego zawarto umowę zlecenia , a które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy	18		
w tym emeryci i renciści	19		
Osoby, z którymi w okresie od 1 I do 31 XII roku sprawozdawczego zawarto umowę o dzieło , a które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy	20		
w tym emeryci i renciści	21		

^{a)} Na podstawie oświadczenia pracującego. ^{b)} Właściciele mający umowę o pracę wykazywani są w wierszu 03 lub 05, a bez umowy w wierszu 07; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce. ^{c)} Łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz z osobami zatrudnionymi przez agentów. ^{d)} Należy podać liczbę osób, dla których praca nocna wynika z obowiązującego rozkładu czasu pracy w zakładzie, a nie jest świadczona incydentalnie (zastępstwo).

Dział 5. Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy pracowników pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy

Wyszczególnienie		Ogółem	w tym kobiety
0		1	2
Pełnozatrudnieni w dniu 31 XII 2017 r. (poprzedni rok sprawozdawczy)	01		
Przyjęci (pełnozatrudnieni) do pracy w okresie od 1 I do 31 XII roku sprawozdawczego^{a)} (suma wierszy 03+08+10+11)	02		
osoby podejmujące pracę po raz pierwszy	03		
w tym z wiersza 03 absolwenci	szkół wyższych	04	
	szkół policealnych i średnich zawodowych	05	
	liceów ogólnokształcących	06	
	szkół zasadniczych	07	
osoby poprzednio pracujące ^{b)}	08		
w tym osoby, u których przerwa w pracy nie była dłuższa niż 1 miesiąc	09		
osoby, które powróciły z urlopów wychowawczych	10		
pozostali przyjęci do pracy ^{c)}	11		
Z wiersza 02	osoby skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy	12	

Suma wierszy 01+02-13+23-24 powinna być zgodna z działem 4 wiersz 03.

^{a)} Łącznie z pracownikami powracającymi do pracy po okresie nieobecności dłuższym niż 3 miesiące (np. urlopów bezpłatnych), rehabilitacji, z powodu zawieszenia renty lub emerytury. ^{b)} Osoby, które przed przyjęciem do pracy w jednostce sprawozdawczej były już zatrudnione w zakładach pracy, niezależnie jak długo trwała przerwa w zatrudnieniu. ^{c)} Należy wykazać osoby powracające do pracy w wyniku zawieszenia renty i emerytury, osoby skreślone przejściowo z ewidencji czyli osoby powracające ze świadczeń rehabilitacyjnych, z urlopów bezpłatnych lub po odbyciu kary pozbawienia wolności (powyżej 3 miesięcy), inne osoby nie wykazane w wierszu 03, 08, 10.

Dział 5. Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy pracowników pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy (dokończenie)

Wyszczególnienie		Ogółem	w tym kobiety
0		1	2
Zwolnieni (pełnozatrudnieni) z pracy w okresie od 1 I do 31 XII roku sprawozdawczego (suma wierszy 14+16+17+18+19+20+21+22)	13	<input type="text"/>	<input type="text"/>
w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę	14	<input type="text"/>	<input type="text"/>
w tym z przyczyn nie dotyczących pracowników	15	<input type="text"/>	<input type="text"/>
w drodze wypowiedzenia przez pracownika	16	<input type="text"/>	<input type="text"/>
z powodu niezdolności do pracy i rehabilitacji	17	<input type="text"/>	<input type="text"/>
w związku z przejściem na emeryturę	18	<input type="text"/>	<input type="text"/>
na mocy porozumienia stron	19	<input type="text"/>	<input type="text"/>
osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze	20	<input type="text"/>	<input type="text"/>
z upływem czasu, na który zostali zatrudnieni	21	<input type="text"/>	<input type="text"/>
z innych przyczyn (np. urlopy bezpłatne, porzucenie pracy)	22	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Dodatkowe informacje - zbilansowanie działu 5 z działem 4 wiersz 03 (pracowników pełnozatrudnionych)

Zatrudnieni, którzy w ciągu roku zmienili etat z niepełnego na pełny	23	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Zatrudnieni, którzy w ciągu roku zmienili etat z pełnego na niepełny	24	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Dział 6. Pracujący w miastach i gminach w głównym miejscu pracy według faktycznego miejsca pracy - stan w dniu 31 XII

Nazwy miast ^{a)} , gmin i województw	1-miasto 2-wieś ^{c)}	Symbol		Ogółem	w tym kobiety
		terytorialny	rodzaju działalności ^{d)}		
Opis rodzaju działalności ^{b)}				1	2
0				1	2
Ogółem (dane z działu 4 wiersz 02)	01			<input type="text"/>	<input type="text"/>
	02	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	03	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	04	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	05	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	06	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

^{a)} Wymienić (po „Ogółem”) nazwy miast (dzielnic, delegatur), gmin i województw. W przypadku gmin miejsko-wiejskich, podać w odrębnych wierszach pracujących w mieście i pracujących na wsi. ^{b)} Jeżeli w tej samej miejscowości występują jednostki prowadzące różne rodzaje działalności, należy je wpisać oddzielnie. ^{c)} Wpisać właściwy symbol (1 lub 2). ^{d)} Wpisać dwie pierwsze cyfry PKD 2007.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego formularza	1	<input type="text"/>
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	<input type="text"/>

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

PODPISY NA PIERWSZEJ STRONIE

OBJAŚNIENIA DO FORMULARZA Z-06 za 2018 r.

Dział 1. Zatrudnienie i wynagrodzenia

W rubryce 1 wykazuje się przeciętną liczbę zatrudnionych, **po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty**, (z jednym znakiem po przecinku), tj.:

1) osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania, w tym również:

- osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z Funduszu Pracy,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie w celu przygotowania zawodowego,
- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej;

2) osoby pracujące w zakładach pracy w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających nauk z zawodu), skazanych.

Do zatrudnionych **zalicza się** także osoby pracujące w górnictwie w okresie początkowych 28 dni pracy.

W zatrudnieniu należy **uwzględnić** cudzoziemców wykonujących pracę w Polsce zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.).

Przeciętne zatrudnienie należy obliczać jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy zakład funkcjonował przez cały rok, czy nie). Metodę obliczania przeciętnego zatrudnienia w miesiącu należy dostosować do sytuacji kadrowej w jednostce.

W przypadku dużej płynności kadr lub natężenia zjawiska udzielania urlopów bezpłatnych należy stosować **metodę średniej arytmetycznej** ze stanów dziennych w miesiącu. Osób przebywających na urlopach bezpłatnych, wychowawczych oraz osób otrzymujących zasiłki chorobowe, macierzyńskie, ojcowskie, rodzicielskie i opiekuńcze nie należy liczyć do stanów dziennych w czasie trwania tych nieobecności z wyjątkiem osób, które łączą dodatkowy urlop macierzyński lub urlop rodzicielski z pracą w niepełnym wymiarze u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

Przy stabilnej sytuacji kadrowej przeciętne zatrudnienie w miesiącu można obliczyć **metodą uproszczoną**, tj. na podstawie sumy dwóch stanów dziennych (w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca) podzielonej przez dwa, lub **metodą średniej chronologicznej**, obliczanej na podstawie sumy połowy stanu dziennego w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca oraz stanu zatrudnienia w 15 dniu miesiąca podzielonej przez dwa. Przy zastosowaniu tych metod w czasie trwania tych nieobecności (w stanach dziennych przyjmowanych do obliczeń) **nie należy ujmować** osób, które powyżej 14 dni nieprzerwanie w danym miesiącu przebywały na urlopach bezpłatnych, wychowawczych, otrzymywały zasiłki chorobowe, macierzyńskie, rodzicielskie i opiekuńcze z wyjątkiem osób, które łączą dodatkowy urlop macierzyński lub urlop rodzicielski z pracą w niepełnym wymiarze u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

Przykłady obliczania przeciętnej liczby zatrudnionych umieszczone są na stronie:

http://form.stat.gov.pl/formularze/2019/objasnienia/Metoda_wyliczenia_przecietnego_zatrudnienia.pdf

Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonych w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

W rubryce 1 wierszu 1 należy podać przeciętne zatrudnienie ogółem **bez** osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, osób wykonujących pracę nakładczą, agentów, osób pracujących na umowę zlecenie lub umowę o dzieło oraz zatrudnionych poza granicami

kraju. W dziale tym nie wykazuje się również pracowników obcych tj. niebędących w okresie sprawozdawczym pracownikami jednostki, a otrzymujących wynagrodzenie wynikające z wcześniejszego stosunku pracy z jednostką sprawozdawczą np. byli pracownicy.

W rubryce 2 wykorzystując szczegółowy załącznik do objaśnień do sprawozdawczości z zatrudnienia i wynagrodzeń „**Zakres składników wynagrodzeń w gospodarce narodowej obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.**”, podaje się wynagrodzenia osobowe brutto (za rok 2018 zatrudnionych wykazanych w wierszu 1 rubryce 1) niezależnie od źródeł finansowania wypłat, tj. zarówno ze środków własnych, jak i refundowanych, np. z Funduszu Pracy, Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, łącznie z wypłatami z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowymi wynagrodzeniami rocznymi dla pracowników jednostek sfery budżetowej.

W wierszu 1 rubryce 2 należy wykazać również honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników wynikające z umowy o pracę. **Uwzględnia się** również tę część wynagrodzeń, jaką zatrudnieni otrzymują w walutach obcych, przeliczoną na złote według obowiązującego kursu kupna waluty przez NBP w dniu wypłaty.

Do wynagrodzeń wykazanych za dany okres sprawozdawczy **wlicza się** należności za prace wykonane lub zakończone w tym okresie oraz za prace wykonane w ubiegłych okresach, rozliczone do terminu zamykającego dany okres sprawozdawczy. **Za termin zamykający okres sprawozdawczy uważa się obowiązujący termin sporządzenia sprawozdania na formularzu Z-06.** Należności rozliczone po tym terminie wlicza się do wynagrodzeń za następny rok sprawozdawczy.

Dane dotyczące wynagrodzeń **podaje się** w ujęciu brutto, **bez** potrąceń obligatoryjnych składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe opłacanych przez ubezpieczonych oraz zaliczek z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

W wierszu 3 rubryce 2 należy wykazać tylko wynagrodzenia wypłacone w złotych, bez uwzględniania wynagrodzeń wypłacanych w walutach obcych pracownikom zatrudnionym poza granicami kraju na rzecz jednostki sprawozdawczej.

Dział 2. Składniki wynagrodzeń brutto

W wierszu 1 należy ująć:

- 1) wynagrodzenia wynikające z umowy o pracę (bez wypłat z tytułu udziału w zysku lub nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 2) wynagrodzenia osób wykonujących pracę nakładczą;
- 3) wynagrodzenia osób zatrudnionych poza granicami kraju.

W wierszu 2 należy podać, wyodrębnione z wiersza 1, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych zatrudnionych ogółem, które obejmują:

1) wynagrodzenia wynikające z podstawowych zasad wynagradzania (stawek godzinowych, miesięcznych, akordowych, prowizyjnych) łącznie z dopłatami, dodatkami i innymi wypłatami z tytułu pracy przewidzianymi w układach zbiorowych pracy lub innych przepisach o wynagrodzeniach;

2) zryczałtowane wynagrodzenia za wykonywanie czynności wchodzących w zakres obowiązków objętych umową o pracę w czasie przekraczającym obowiązującą normę czasu pracy.

Do wynagrodzeń za godziny nadliczbowe **nie należy zaliczać** wynagrodzeń wypłaconych pracownikom na podstawie odrębnej umowy o pracę, tj. dodatkowego zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy.

W wierszu 5 należy wykazać wypłaty z tytułu udziału w zysku lub nadwyżce bilansowej w spółdzielniach.

Nie należy wykazywać wypłat dla pracowników z funduszu nagród tworzonego z osobowego funduszu płac - wypłaty te należy ująć w wierszu 1.

W wierszu 7 należy wykazać dodatkowe wynagrodzenia roczne wyłącznie dla pracowników jednostek sfery budżetowej.

Dział 3. Czas pracy

W dziale 3 należy podać roczny czas pracy zatrudnionych uwzględnionych w przeciętnym zatrudnieniu (w dziale 1 wierszu 1 rubryce 1).

W wierszu 1 należy podać czas pracy faktycznie przepracowany, tj. sumę godzin przepracowanych w godzinach normalnych i nadliczbowych. Czas przepracowany w **godzinach normalnych** jest to czas przepracowany w obowiązującym daną grupę pracowników wymiarze czasu pracy (w tym także na delegacji służbowej).

W wierszu 2 należy podać czas przepracowany w **godzinach nadliczbowych**, tj. czas przepracowany ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy. Dla potrzeb badania godziny dyżurów zakładowych i godziny pracy w pomocy doraźnej pracowników służby zdrowia oraz godziny ponadwymiarowe nauczycieli należy potraktować jako godziny nadliczbowe.

W wierszu tym wykazujemy tylko nadgodziny opłacone z wynagrodzenia osobowego.

W wierszu 3 należy wykazać czas nieprzepracowany ogółem dla zatrudnionych uwzględnionych w przeciętnym zatrudnieniu w dziale 1 wierszu 1 rubryce 1, tj. tę część normatywnego czasu pracy, w ciągu której zatrudniony był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do niej.

Do godzin nieprzepracowanych należy zaliczyć czas nieobecności wynikających z:

- urlopów wypoczynkowych, okolicznościowych, profilaktycznych, urlopów zdrowotnych nauczycieli, a także ze zwolnień z powodów osobistych i rodzinnych, przestojów płatnych, strajków, zwolnień w celach szkoleniowych, zwolnień do prac społecznych, pozostałych zwolnień i nieobecności usprawiedliwionych oraz nieobecności nieusprawiedliwionych;

- zwolnień lekarskich opłaconych przez zakład pracy **do 33 dni** dla osób w wieku do 49 lat lub **do 14 dni** – dla osób, które ukończyły 50 lat.

Przy obliczaniu czasu nieprzepracowanego osób przebywających **na zasiłkach chorobowych, macierzyńskich, ojcowskich, rodzicielskich i opiekuńczych, urloпах bezpłatnych i wychowawczych** należy stosować **jednolite zasady** z przyjętymi przy wyliczaniu przeciętnej liczby zatrudnionych uwzględnionych w dziale 1 wierszu 1 rubryce 1.

Do godzin nieprzepracowanych **nie zalicza się** urlopów rehabilitacyjnych, tj. okresu niezbędnego do przywrócenia zdolności do pracy pracownika, który otrzymuje świadczenie rehabilitacyjne.

Czas pracy osób, które **łączą dodatkowy urlop macierzyński lub rodzicielski z wykonywaniem pracy** u pracodawcy udzielającego tego urlopu w wymiarze nie wyższym niż połowa etatu należy wykazać:

- w czasie faktycznie przepracowanym w wymiarze, w jakim pracownik był zatrudniony w tym okresie,
- w czasie nieprzepracowanym łączną liczbę godzin nieprzepracowanych, w odniesieniu do wymiaru w jakim pracownik był zatrudniony w tym okresie.

Okres ferii zimowych i letnich należy traktować jako urlop wypoczynkowy (zgodnie z Kartą Nauczyciela). Przerwy świąteczne i inne dni wolne dla nauczycieli zaliczamy do czasu nieprzepracowanego.

Dla celów sprawozdawczych należy przyjąć, iż tygodniowy pełny wymiar czasu pracy wynosi dla:

- a) nauczyciela akademickiego – 36 godzin lub wymiar czasu pracy zgodnie z ustawą senatu uczelni,
- b) nauczyciela szkoły – tzw. pensum (zgodnie z Kartą Nauczyciela odpowiednia tygodniowa liczba godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych), np. 18 godzin,
- c) dyrektora i jego zastępców (dla wszystkich typów szkół) - 40 godzin.

W wierszu 4 należy wykazać wyłącznie czas nieprzepracowany opłacony przez zakład pracy (m.in. urlopy wypoczynkowe, okolicznościowe, zwolnienia lekarskie opłacone przez pracodawcę).

Przykład wyliczenia czasu pracy faktycznie przepracowanego dla 1 pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu, np. gdy dzienna norma czasu pracy wynosi 8 godzin (8 h) i jeżeli pracownik przepracował cały rok.

Obliczenie rocznej normy czasu pracy

$Tygodniowa\ norma\ czasu\ pracy = 8h \times 5\ dni = 40h$

$Roczna\ norma\ czasu\ pracy = 40h \times 50,0\ tygodni\ w\ 2018\ roku\ lub\ 8h \times 250\ dni\ roboczych = 2000\ godzin\ roboczych.$

Obliczenie czasu pracy faktycznie przepracowanego ogółem (wiersz 1 dział 3)

Roczna norma czasu pracy **minus** liczba godzin nieprzepracowanych (wiersz 3 dział 3) **plus** liczba godzin nadliczbowych (wiersz 2 dział 3).

Dział 4. Pracujący – stan w dniu 31 XII

W wierszu 01 należy podać wszystkich pracujących w jednostce, bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych (nie należy zaliczać osób, z którymi zawarto umowę zlecenia i umowy o dzieło oraz osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego).

W wierszu 02 wykazuje się pracujących w dniu 31 XII, dla których jednostka sprawozdawcza jest **głównym** miejscem pracy, tj.:

- 1) **osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy**, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
- 2) **pracodawców i pracujących na własny rachunek**:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce),
  - b) osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) **agentów** pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 4) osoby wykonujące **pracę nakładczą**;
- 5) **członków spółdzielni produkcji rolniczej**, tj. członków RSP oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, w odniesieniu do których funkcjonuje prawo spółdzielcze, a także członków spółdzielni kółek rolniczych.

W wierszu 02 nie powinni być ujmowani księża pracujący w szkole czy innej placówce oświatowej, ponieważ liczeni są z innego źródła. Powinni być natomiast ujęci w wierszu 01.

Do pracujących zalicza się osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą na rzecz jednostek, w których zostały zatrudnione, niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia (np. przy realizacji usług eksportowych, jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów centralnych, polskich przedstawicielstw przy ONZ oraz innych misji, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych). Do pracujących zalicza się również osoby otrzymujące zasiłki chorobowe, macierzyńskie, ojcowskie,

rodzicielskie i opiekuńcze, a także nauczycieli przebywających na urloпах zdrowotnych lub „będących czasowo w stanie nieczynnym” oraz skazanych (więźniów) pracujących na podstawie zbiorowych umów o pracę.

Nie należy natomiast zaliczać do pracujących osób skreślonych czasowo z ewidencji, z którymi nie rozwiązano umowy o pracę, oraz innych, między innymi osób:

- korzystających z urloпów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie),
- korzystających z urloпów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie),
- przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych,
- osób pracujących na umowę zlecenia lub umowę o dzieło,
- osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- pracowników udostępnianych (zatrudnionych) przez agencję pracy tymczasowej,
- pracowników zatrudnionych na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę.

Pełnozatrudnieni (wiersz 03) to osoby, które pracują w pełnym wymiarze godzin pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy.

Niepełnozatrudnieni (wiersz 05) są to pracownicy, którzy, zgodnie z umową o pracę, pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy.

W wierszach 04 i 06 należy wykazać pracowników, z którymi zawarto umowy okresowe, w tym:

- w celu zastępstwa pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy,
- w celu wykonywania pracy o charakterze dorywczym lub sezonowym albo zadań realizowanych,
- na okres próbny.

Właściciele i współwłaściciele (wiersz 07) to osoby wykonujące pracę na własny rachunek, tj. prowadzące działalność gospodarczą. W wierszu tym należy uwzględnić również członków rodziny pomagających w prowadzeniu rodzinnej działalności.

W wierszu 08 należy wykazać osoby, z którymi zawarto umowy o **pracę nakładczą**, niezależnie od tego, czy podjęły one pracę w okresie sprawozdawczym, czy nie podjęły z powodu: zwolnienia lekarskiego, urloпу wypoczynkowego, urloпу macierzyńskiego, przejściowego braku surowca, sezonowych prac polowych lub innych uzasadnionych przyczyn.

Agenci (wiersz 09) to osoby, z którymi jednostka sprawozdawcza zawarła umowę agencyjną, umowę na warunkach zlecenia o prowadzeniu placówek handlowych, usługowych lub o wykonywaniu zleconych czynności oraz pomagający członkowie ich rodzin i osoby zatrudnione przez agentów.

Do agentów **nie zalicza się** osób, które prowadzą własną działalność gospodarczą.

W wierszu 10 wykazują swoich członków rolnicze spółdzielnie produkcyjne oraz powstałe na ich bazie spółdzielnie o innym profilu produkcyjnym, w odniesieniu do których funkcjonuje prawo spółdzielcze, a także spółdzielnie kółek rolniczych.

W wierszu 11 jednostka wykazuje pracowników zgodnie z ewidencją, tj. niezależnie od nieobecności w pracy w danym dniu (z powodu np. urloпу, zwolnienia lekarskiego, delegacji służbowej). Należy tu podać liczbę osób, dla których **praca nocna** wynika z obowiązującego rozkładu czasu pracy w zakładzie, a nie jest świadczona incydentalnie (zastępstwo).

W wierszu 12 należy wykazać osoby, w stosunku do których orzeczono **niepełnosprawność** na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.).

W wierszu 13 należy wykazać **cudzoziemców** wykonujących pracę w Polsce, tj. zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W wierszu 14 należy wykazać osoby, które będąc pracownikami, jednocześnie pobierają świadczenia emerytalne lub rentowe. Nie wykazujemy osób, które zawiesiły emeryturę.

W wierszu 15 należy wykazać pracowników zatrudnionych **w formie telepracy**, tzn. wykonujących pracę poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej i przekazujących pracodawcy wyniki pracy również za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Wiersze 18, 19, 20, 21 dotyczą liczby osób, a nie liczby zawartych umów. Jeśli w okresie od II do 31XII zostało zawartych kilka umów zleceń lub umów o dzieło z tą samą osobą, osoby te wykazywane są tylko raz.

Dział 5. Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy pracowników pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy

W danych dotyczących ruchu zatrudnionych nie należy ujmować tzw. ruchu wewnętrznego pracowników. Przyjęcia (zwolnienia) do pracy dotyczą wszystkich pracowników **pełnozatrudnionych**, z którymi w okresie sprawozdawczym zostały zawarte (rozwiązane) umowy o pracę.

Pracownicy powracający do pracy z urloпów wychowawczych bądź bezpłatnych trwających powyżej 3 miesięcy są traktowani w rozliczeniu bilansowym ruchu zatrudnionych jako przyjęci do pracy. W podobny sposób traktowane są pozostałe osoby powracające do pracy po okresie nieobecności w wyniku zawieszenia renty i emerytury, osoby skreślone przejściowo z ewidencji czyli osoby powracające ze świadczeń rehabilitacyjnych, po odbyciu kary pozbawienia wolności (powyżej 3 miesięcy).

W wierszu 03 powinny być uwzględnione wszystkie osoby, dla których praca w jednostce sprawozdawczej jest **pierwszą pracą zawodową**.

Za absolwentów podejmujących pracę po raz pierwszy (wiersze od 04 do 07) należy uznać osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia szkoły, a praca w jednostce sprawozdawczej jest ich pierwszą pracą zawodową podjętą w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki, a także te osoby, które po ukończeniu w jednostce sprawozdawczej nauki zawodu otrzymały zaświadczenie o odbytej nauce.

Dział 6. Pracujący w miastach i gminach w głównym miejscu pracy według faktycznego miejsca pracy - stan w dniu 31 XII

Dane w wierszu „Ogółem” powinny być zgodne z danymi w dziale 4 wiersz 02 oraz z sumą wierszy od wiersza 02 do n wierszy, wypełnionych poniżej wiersza „Ogółem”.

W dziale 6 należy wykazać osoby według faktycznego miejsca pracy, pracujące w poszczególnych miastach (dzielnicach, delegaturach) oraz gminach niezależnie od tego, w jakim województwie zlokalizowany jest pracodawca (jednostka zatrudniająca). Dane należy porównać z danymi wykazanymi w roku ubiegłym.

W przypadku prowadzenia różnorodnej działalności należy również podzielić ją według poszczególnych jej rodzajów, np. na związaną z wytwarzaniem wyrobów, świadczeniem usług budowlanych, transportowych, handlowych i innych.

Nie należy wydzielać działalności ściśle związanych z funkcjonowaniem jednostki, np. księgowość, sprzątanie itp.